

J. A. ŠAPORIN

DĚKABRISTÉ

Československá premiéra 12. října 1957 v Divadle Zdeňka Nejedlého

J. A. ŠAPORIN

DĚKABRISTÉ

Opera o devíti obrazech

Libreto napsal V. A. Rožděstvenskij podle A. N. Tolstého

Přeložila Jelena Holečková

Dirigent: Josef KUCHINKA

Sbormistr: Jiří R. MÍŠA

Choreograf: Emerich GABZDYL

Asistent režie: Dušan HLUBINKA

Režie: Ilja HYLAS

Scéna: Vladimír ŠRÁMEK

Kostymy: Ota SCHINDLER j. h. a

M. a J. STEJSKALOVÍ

Rylějev

Pestěl

Bestužev

Trubeckoj

Kachovskij

Jakubovič

Ščepin-Rostovskij

děkabristé

Rostovcevi

Olga Mironovna, matka Ščepinova

Orlova, zchudlá šlechtična, sousedka

Ščepinových

Jelena, její dcera

Marja Timofějevna, hospodyně u Ščepinových

Stoša, cikánka

Nikolaj I., car

Benkendorf

Generál-gubernátor

Metropolita Serafim

Lukin, raněný voják

Sergějič

1. strážník

2. strážník

1. mužik

2. mužik

Nastěnka, Rylějevova dcenka

Lid, vojáci, řemeslníci, rolníci, nevolníci,

cikáni, stráže, hosté na plesu

Rudolf Kasl

Jiří Herold

Karel Průša

Čeněk Mlčák

Lubomír Procházka

Rudolf Jusa

František Janda

Jiří Wooth

Jaroslav Deršák

Ludmila Komancová, no-
sitelka vyznamenání „Za
vynikající práci“

Dana Vojnarová

Bohumila Jechová

Bronislava Taufrová

~~Dana Uhrovičová~~ — Alice Spohrová

Dagmar Průšová

Alice Spohrová

Dalibor Jedlička

Miloslav Nekvasil

Jaromír Dřízgevič j. h.

Jaroslav Skácel† Jaroslav Deršák

Radoslav Svovíl

Josef Fryščák j. h.

Miloslav Nekvasil

František Jehlička

Ladislav Stankovič

František Havlas

Blaženka Kašlová j. h.

operní sbor SDO, žaldí
konservatoře. Pěvecké
sdružení ZK dolu Hlubi-
ma, sbormistr J. Šindel
j. h.

Děje se v letech 1825—1826

Přestávky po 3. a 6. obraze

Insipient: Karel ŠTVERÁK

Text sleduje: Marie PEČINKOVÁ

I. DĚJSTVÍ

1. obraz — na statku pod Moskvou.

Je chmurný podzimní den. Nevolnické dívky očekávají příchod své matky. Hořký je jejich úděl. Konečně přichází do sadu kněžna Ščepina-Rostovská, která chce čekající dívky vyměnit za oboru sousedního statkáře. Kněžna se probudila ve špatné náladě a všechno jí rozčíljuje. Přichází její syn, Dimitrij Ščepin-Rostovskij. Je pobouřen:

Můj lid je otrok,
zvůle napofád v mé vlasti panuje,
jak těžko mně, toť bolest nesnesitelná.
tak v hanbě vidět žít svou otčinu.

Matka posílá dívky pryč a posměšně se obrací k synovi:

Odkud ty myšlenky jsi nabral,
snad nejsi už také voltairián,
no, miláčku, jak tedy, že v Rusku je zle,
vždyť náš car gosudar
se dobře stará o svůj národ!

K matčině nespokojenosti hovoří Ščepin o své lásce k ubohé, bezvýznamné dívce. Jejich rozhovor je přerušen příjezdem Ščepinových sousedek, zchudlé statkářky Orlové a její dcery Jeleny. Orlová si chce vypůjčit u kněžny peníze. Ščepina s ní odchází do domu, zanechávajíc Dimitrije s Jelenou o samotě. Ščepin se vášnivě vyznává dívce ze své lásky. Vraťující se kněžna pozná, že synovou vyvolenou je Jelena. Mstí se Jelenině matce, jejíž prosbu o peníze zamítne. Po odjezdu hostí zakazuje svému synovi styky s Jelenou. Ščepin je zoufalý. Vtom komorník oznamuje příjezd nějakého pána. Je to Pestěl, který cestou na jih zajel k Ščepinovi, členovi tajného sdružení, aby mu odevzdal důvěrný dopis pro Ryléjeva. Ščepin je potěšen Pestelovou důvěrou. Radostně naslouchá jeho výzvě k povstání proti carovi:

Má otčino, vstaň!
Vem do ruky zbraň!
Lid z věčné tmy se pozvedne sám!

Ščepin odjíždí do Petrohradu.

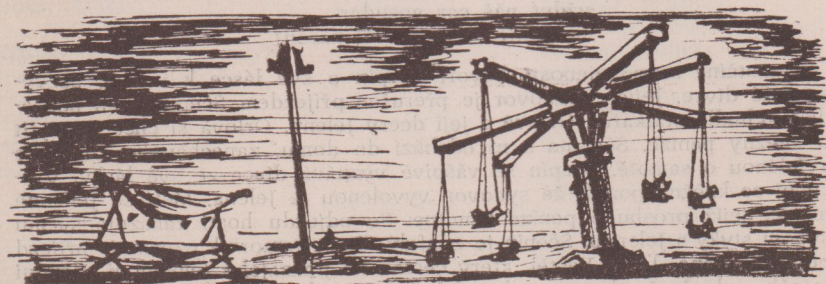

2. obraz — na poštovní stanici.

V zájezdním hostinci nevelkého městečka, na cestě mezi Moskvou a Petrohradem, setkává se tajně skupina členů Severního spolku. Je nutno projednat neodkladné záležitosti. Porady se účastní Trubeckoj, Kachovskij, Jakubovič a Rostovcev. Jakubovič přivádí do sálu cikánský sbor, aby odvedl pozornost policie. Přichází i Ščepin. Opozdil se, protože hledal Jelenu, kterou zahlédl v jarmarečním davu. Všichni se shromáždí okolo stolu. Je nutno ihned se spojit s Jižním spolkem a přesně určit den společného povstání. Vchází Bestužev, který právě přijel z Moskvy. Přiváží důležitou zprávu o náhlé smrti cara v Taganrogu. Zpráva je tak překvapující, že je třeba prověřit předešlé plány. Bestužev žádá, aby se ihned přikročilo k ozbrojené vzpouře. Nerozhodný Trubeckoj radí k opatrnosti. Přesto Bestužev strhne všechny svým nadšením. Déle není možno čekat — nadešel čas rozhodných činů!

Je třeba jet okamžitě do Petrohradu a na tajné poradě u Rylějeva vypracovat bojový plán. Rostovcev je bázlivý a smělé plány ho děsí; nepozorovaně odejde. Účastníci tajného sdružení se chystají na cestu. Bestužev zpívá na rozloučenou píseň vozků.

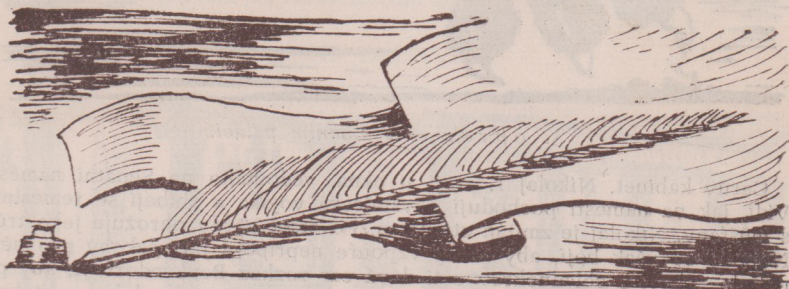

3. obraz — jarmark.

Na náměstí hučí a šumí pestrý jarmareční dav. Radovánek se účastní prostí muži, řemeslníci i městský lid. Loutkáři hrají představení o tom, jak „Prov vařil pivo, Prov nadělal vína, celou vesnici pozval, jedině nepozval svého pána.“ Lid se zájmem sleduje komedii o napáleném pánovi. Veselí je přerušeno příchodem policistů, kteří rozeženou dav: „Car zemřel!“

Loutkáři kvapně ukrývají své loutky. Za chvíli je náměstí pusté. Stmívá se. Z noční mlhy vystupuje Ščepin, nešťastný, že nenašel Jelenu. Konečně spatří svou milou. Ona ho již dávno viděla, ale bála se k němu přiblížit. Jejich setkání je radostné. Jelena tajně opustila domov, aby se setkala s Dimitrijem. Je ohodlána jít s ním kamkoli. Když se doví o Dimitrijově odjezdu do Petrohradu, pochopí vážnost jeho posláni.

II. DĚJSTVÍ

4. obraz — u Rylějeva.

Petrohrad, 13. prosince 1825 — v předvečer povstání. V Rylějevově bytě se sešli účastníci zítřejší vzpoury. Jejich srdce hoří láskou k vlasti a odhodlaností obětovat svůj život za její svobodu:

Již taste meč, je blízko den
i bitvy zář, jež muže mámi,
kdo drahou vlast máš v srdci svém,
již vzhůru v boj a všichni s námi!

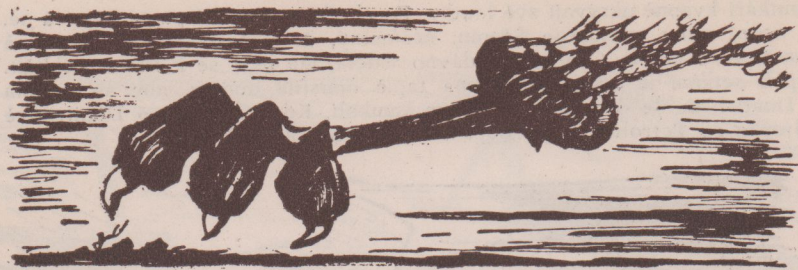
Rylějev je zadumaný. Vždyť dosud není známo, jakými vojenskými silami vládne Severní spolek a které pluky vytáhnou na Senátní náměstí. Přichází Trubeckoj se zprávou:

Poplašné zprávy mám, jak zvíte, pánové,
kníže Konstantin dnes odřekl se trůnu
a po kasárnách se zítra bude přísahati Nikolaji.

Rylějev navrhuje ihned vytáhnout s vojskem proti senátu a zaútočit na carský palác. Všichni souhlasí. Pouze Trubeckoj se obává rozmachu, do jakého se rozrostlo hnutí. Jako odpověď mu předkládají důstojníci gardových pluků hlášení o pohotovosti svých jednotek, připravených vtrhnout na Senátní náměstí. Neočekávaně se objeví Rostovcev; zrazuje důstojníky od povstání. Když ho všichni okřikují, obviňuje je ze zrady. Jakubovič se vrhá na Rostovceva, kterému se však podaří utéci. Rylějev vyzývá druhy: „Vpřed, za volnost a štěstí!“ Do komnaty přichází Rylějevova dcerka Nastěnka, probuzená hlukem. Začíná chladně prosincové jitro. Od Něvy zaznívá volání stráží. Bestužev usedá ke klavíru a všichni vítají přicházející den písní o svobodě:

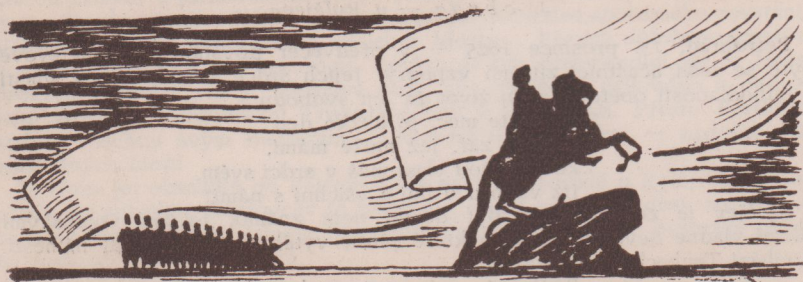
Již zítra, věř,
že může vzplát ta hvězda závratného štěstí,
již ruská zem se chystá vstát
a s trůnu samovládu sméstí
a jména naše v trosky psát!

5. obraz — v Zimním paláci.

Carův kabinet. Nikolaj I. stojí u okna, vedoucího na Senátní náměstí. Vidí, jak na náměstí pochodují povstalecká vojska a sbíhají se řemeslníci s měšťany. Nikolaj je zmítán strachem. Povstání gardy ohrožuje jeho trůn. Nejvíce se však bojí, aby se ke vzpouře nepřipojil lid; pak by pro něho nebylo spásy. S chladnokrevností dává car rozkaz Benkendorfovi, aby povstání bylo potlačeno zbraní a aby vzbouřivší se Petrohrad byl zalit krví.

6. obraz — Senátní náměstí.

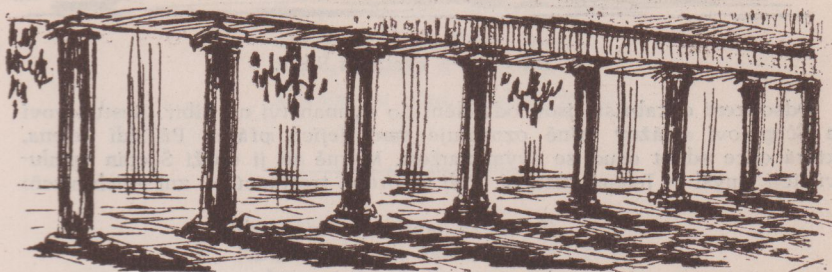
Senátní náměstí, 14. prosince 1825. Se starou vojenskou písní „Za Dunajem, za řekou“ a pozdravován lidem nastupuje na náměstí vzbouřivší se moskevský pluk, pod vedením Bestuževa a Ščepina. Rylějev je znepokojen, že se dosud neobjevily další vojenské jednotky. Odchází zjistiť důvod jejich zdržení. Přichází duchovenstvo, vedené metropolitou, který přemlouvá vojáky k rozchodu; marně, protože ho dav neposlouchá a kněze vyhání. Všichni jsou již netrpěliví, protože je nutno jednat. Důstojníci nedočkavě očekávají Trubeckého, jemuž bylo svěřeno vrchní velení. Našel ho ani vracející se Rylějev. Nikým nepozorován objevuje se Trubeckoj na náměstí. Když uvidí, že lid je připraven podpořit povstalice, vykřikne: „Ne, ne, to jsem nechtěl!“ Potom rychle zmizí. Rylějev povzbuzuje své druhy:

Kdo říci smí, že lůdce schází nám
a zájem k vlasti a k tvraní zásti,
jen vzhůru v boj, ať vede nás
se vzdávající prapor volnosti.

Před povstaleckými vojsky se objeví generál-gubernátor, vyzývají vojáky k okamžitému návratu do kasáren. Proti němu vystoupí Kachovskij. „Kdo jste?“, táže se ho hněvivě generál. „Jsem syn své vlasti“, odpovídá Kachovskij a generála zastřelí. Lid a vojáci vítají s nadšením nové přichozí — povstalecké gardové námořníky. Carské vojsko však likviduje povstání. Stmívá se. Všude leží mrtví. Smutně zní obžaloba těžce raněného starého vojáka: „Ó, kde jsi, ruská pravdo má!“

III. DĚJSTVÍ

7. obraz — ples.

Slavnostní sál v paláci významného carského hodnostáře. Petrohradská dvorská společnost oslavuje potlačení děkabristského povstání. Mezi hosty je Jelena, která sem přišla za carem; chce u něho vyprosit dovození, aby mohla následovat Dimitrije na Sibiř do vyhnanství.

8. obraz — kasematy.

Rylějev, uvězněný v kasematu Petropavlovské pevnosti, nese těžce potlačení vzpoury a hořce lituje své druhy, kteří s ním budou zítra popraveni. S něžnou láskou vzpomíná na svou dceru. Za stěnou se ozývají hlasy strážných, kteří vyvolávají jména: Muravjov, Bestužev, Kachovskij, Rylějev. Rylějev jde směle vstříc vstupujícímu důstojníkovi. „Pestěl“, ozývá se současně v chodbě. Ze sousední kobky vychází Pestěl. Dva bojovníci se spolu setkávají naposledy.

9. obraz — cesta na Sibiř.

Odsouzení děkabristé jsou odváděni do vyhnanství na Sibiř. Bestuževovi a Ščepinovi strážný tajně oznamuje smrt jejich přátel. Přijíždí Jelena, která chce sdílet osud se svým mužem. Marně se jí snaží Ščepin vymluvit její úmysl — Jelena zůstává. Valí se proud trestanců — zní jejich píseň:

Z železa pout my kujem zbraň,
ty, lidé, máš jí v ruce vzítí,
ty proti vládě, caru vstaň,
máš volně dýchat, šťastně žítí!

A. S. Puškin: ARION

Byl plný člun a mnoho nás;
ti jedni plachtu napínali
a druzí vesly, ráz a ráz,
do vln se družně opírali.
Náš vůdce mlčky těžký člun
sám řídil, u kormidla stoje;
pln důvěry, prost nepokoje —
já tóny budil z lyry strun,
já plavcům zpíval... Vlna divá
vtom zvrhla člun a propast chtívá
mé druhy zhltna! — Sudby hrou
sám, pěvec tajemný, z nich zbývám.
Z vod vyvržen, zas hymny zpívám
jak dřív a mokrou řízu svou
si v slunci suším pod skalou.

K. F. Rylějev: ZPOVĚĎ NALIVAJKY

Vím, záhuba je údělem
toho, kdo první tasí zbraň
proti tyranům národa —
Rozhodla osudu již dlaň.
Byla snad někdy bez obětí
již vykoupena svoboda?
Zahynu za svou rodnou zem —
dobře to cítím, dobře vím...
Leč s radostí a úsměvem
skláním se před osudem svým!

A. S. Puškin: DO SIBIŘE

V hloub dolů, temných do šachet
vás provod' trpělivost hrdá:
nezajde vaše práce tvrdá,
ni vašich myslí orlí vzlet.

Vždy věrná sestra v neštěstí,
i naděj pod zem prodrala se;
i smích i bodrost vzbudí zase,
jež lepších dnů jsou předzvěstí:

i přátelství i láska zas
k vám vmáknou skrze mříže kobky,
jak do ponuré vaší hrobky
můj svobodný už došel hlas.

I pouta sletí záhy — leč
zdi žalářů že dřív se zřítí —
vám u vrat volnost podá kvítí
a bratři — znovu jasný meč.

(K básním A. S. Puškina: „Arion“ — alegoricky zobrazuje osud děkabristů.
„Do Sibíře“ — tuto báseň Puškin poslal svým
přátelům-děkabristům do vyhnanství).

J. A. Šaporin a jeho opera DĚKABRISTÉ

E. GROŠEVOVÁ

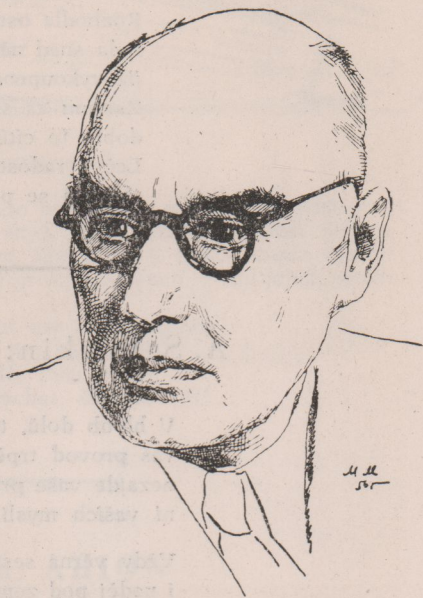
J. A. Šaporin náleží k staršímu pokolení sovětských skladatelů. Tvůrčí profil Šaporinův se vyznačuje cílevědomým, ušlechtilým stylem a svou blízkostí ke klasickému ruskému umění. O tom nejlépe svědčí realistický základ jeho hudby, v níž vedoucí úloha patří krásné melodii, proniknuté šířkou ruské zpěvnosti. Jemnost rysů ruské klasiky v tvorbě J. Šaporina a současně i jeho těsné sepětí se sovětskou současností se především odrážejí v zaměření uměleckých cílů skladatele a v ideové náplni jeho záměrů.

Ve svých dílech se Šaporin nejčastěji zabývá herojiko-vlasteneckou tematikou a velikými historickými událostmi. Historie a současnost, minulost a dnešek ruské země — to jsou temata, která jsou skladateli blízká. Láska k vlasti, pathos boje za její svobodu a nezávislost, za její revoluční přeměnu — to vše se velmi jasně odráží ve všech větších dílech Šaporinových, ličících hrdinné události z národního života ruského lidu. Taková je monumentální symfonie,

zasvěcená Velké říjnové socialistické revoluci, taková je jeho kantáta „Na poli Kulikově“ i oratorium „Pověst o bitvě za ruskou zem“, inspirované Velkou vlasteneckou válkou. V tomto duchu je vytvořena i opera „Děkabristé“. Hlavní důraz klade Šaporin na to, aby hudba podtrhla vysokou etiku lidských citů, jejich krásu, ušlechtilost a sebeobětování. Tento význačný rys skladatelova talentu nám dovoluje nazvat Šaporina lyrickým básníkem. Lyrický epos — to je nejhodnější označení operní, oratorní i symfonické tvorby Šaporinovy, jdoucí ve šlépějích „ruslanovské“ tradice ruské hudby.

S lyricko-epickým obsahem děl J. Šaporina úzce souvisí i specifčnost jeho hudební dramaturgie: vyprávěcí, neuspěchané rozvíjení děje, plynulé rozvíjení myšlenek, zřetelnost a širokost hudebních forem. To umožňuje vytvořit prostor k odhalení vnitřního světa hrdinů, jejich duševních prožitků, i když poněkud ochuzuje dramaticčnost a ostří konfliktů.

Charakteristické zvládnosti Šaporinovy tvorby se nejvýrazněji projevíly v operě „Děkabristé“, na níž skladatel pracoval mnoho let. Přátelství Šaporina s významným sovětským spisovatelem Alexejem Tolstým přineslo své ovoce: vznikla první varianta operního libreta, jehož obsahem byl lyrický

příběh jednoho děkabristy. Avšak v další práci na díle skladatel změnil podstatně jeho obsah; jako hlavního motivu tu použil skutečné události, spojené s povstáním děkabristů ze 14. prosince 1825.

Děj opery zachycuje až nejkritičtější období z historie děkabristického hnutí — období od nenadále smrti Alexandra I. až k potlačení povstání na Senátním náměstí, k popravě vedoucích děkabristů a násilné vypovězení ostatních účastníků na Sibiř. Poslední redakci „Děkabristů“ ukončil Šaporin ve spolupráci s básníkem V. Rožděstvenským a v bezprostřední spolupráci s Velkým divadlem (Bolšoj teatr) v Moskvě, které první uvedlo světovou premiéru této opery na jaře roku 1953.

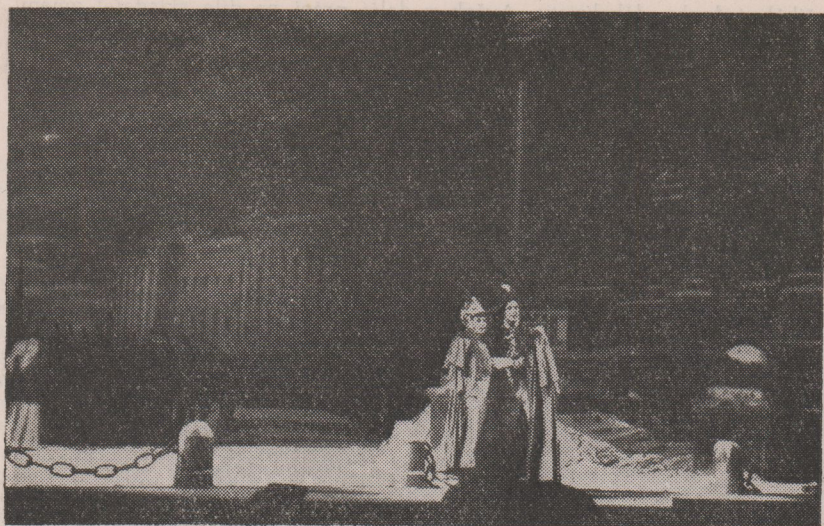

Tragickou epopej děkabristické vzpoury zachytil skladatel ve formě monumentálního epicko-hudebního dramatu. Hlavními hrdiny Šaporinovy opery jsou skutečné historické osobnosti — organisátoři a účastníci tajných sdružení, která se vytvořila počátkem dvacátých let minulého století v Petrohradě a na Ukrajině: přední organisátoři jako plukovník Pestěl, tvůrce programu revoluční přeměny Ruska — básníci Rylějev, Kachovskij — důstojníci Bestužev, Trubeckoj, Jakubovič, Ščepin-Rostovskij a další.

Jak je známo, děkabristé si vytkli za svůj cíl zničit samoděržaví, nevolnické právo, stavovská privilegia a zříditi v Rusku republikánský či konstituční řád. Mezi jednotlivými členy Severního a Jižního spolku panoval odlišný názor na jednotlivé otázky, neochvějná však byla jejich jednota v boji proti carskému samoděržaví a porobě.

Proto se Šaporin snažil zdůraznit především ideovou jednotu děkabristů, jejich vělou oddanost demokratickým ideálům a společnou nenávist k tyranovi. Tento záměr našel svůj umělecký výraz v intonačně-rytmické jednotě

hudebního ztvárnění hrdinů, postav, které jsou těsně spojeny s ruskou lidovou písňovou lyrikou a s revolučními písněmi. Díky tomu, je v Šaporinově opeře pravdivě zachycen revoluční duch a současně i historický kolorit doby. S největší přesvědčivostí zaznívá v opeře hrdinsko-romantický pathos ve vlastenecké hymně děkabristů, vytvořené na Puškinova slova (4. obraz).

Tato hymna je myšlenkovým vedoucím motivem opery, vyznačující se optimismem a hrdinským bojem děkabristů.

Na společné intonačně-rytmické osnově hudby, charakterisující děkabristy, Šaporin vytváří široká ariosa. Melodické písně a arie dobře odlišují jednotlivé charaktery hrdinů. Nejjasněji je v hudbě zachycen hluboký psychologický svět Rylějeva. Strozeji než u ostatních je vykreslen charakter knížete Trubeckého. Poněkud jednostranně v lyrickém nákrese je vylíčen děkabrista Ščepin-Rostovskij. Přesto však světlá, zpěvná a púvabná lyrika jeho arií i duetů s Jelenou — jeho nevěstou a později ženou, která ho doprovází do sibiřského vyhnanství — výrazně zachycuje krásu a ušlechtilost jeho duševních hodnot.

Heroická epeje děkabristů je v opeře ukázána na širokém pozadí národního života. Již od prvního obrazu skladatel uvádí diváka do sociálního prostředí doby a ukazuje nesvobodný a neradostný život lidu, v protikladu k životu jeho utiskovatelů — statkářů. Nejšťastnější a nejvýraznější jsou v opeře ona místa, kde lid je charakterisován svými písněmi. Šaporin zná velmi dobře intonaci ruských národních písní a hluboce procítuje jejich krásu; proto veškeré jeho písňové melodie jsou v opeře pojímány vskutku jako národní.

Ve velké jarmareční scéně (3. obraz) ukazuje skladatel ruský lid ve chvílích bujného veselí. Zde Saporin mistrovsky používá současného spojení několika sborových písní. Můžeme tu slyšet mohutnou, širokou píseň řemeslníků, veselou melodii dívek i nezbedné popěvky mužů. Toto společně vytváří dojem rozmanitého jarmarečního davu.

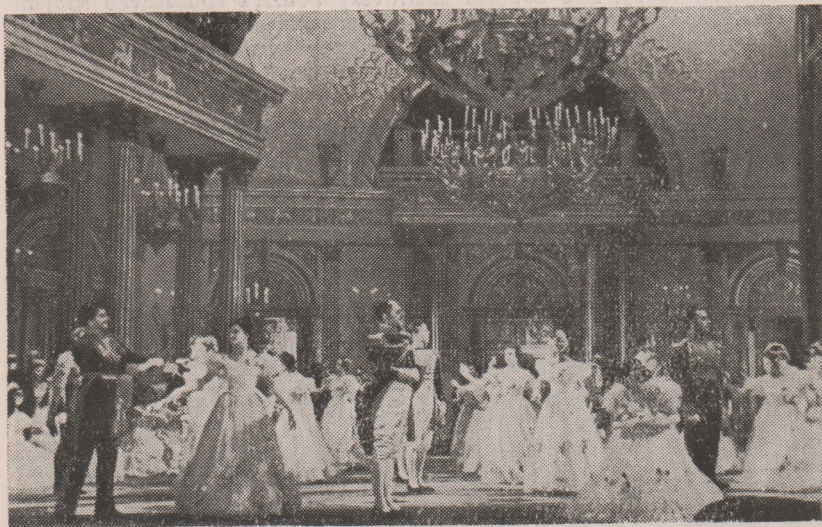

Heroismus ruského národa je obsažen v mohutné bojové písni povstaleckých vojáků z moskevského pluku, který první vtrhl na Senátní náměstí.

Především strach před národní silou předurčil nezdar děkabristického povstání. Právě zde se projevila nedůslednost a omezenost revolucionářů-šlechticů, kteří se báli opakování pužačevské vzpoury. Tato skutečnost je zachycena i v operě, a to postavou aristokrata Trubeckého, který v rozhodující chvíli zrazuje věc děkabristů.

Národního povstání se bál i car Nikolaj I., který nastoupil na ruský trůn za hromové palby děl, střilejících do povstaleckých vojáků. Ve velkém monologu Nikolajejevě ukazuje nám skladatel carův strach onoho památného jitra 14. prosince 1825 a současně nám odhaluje i jeho tvrdost a zlobu. Charakter Nikolaje I. je ještě dokreslen v plesové scéně, kde se nám car projevuje jako rozkošník a pokrytec. Šaporin dovedně používá klasické formy operního dramatu, když vytváří scénu Nikolaje I. s ženou děkabristy Ščepina-Rostovského, Jelenou — scénu psychologicky bohatě odstíněnou, a to na podkladě symfonického rozvinutí valčíku. Poetická intonace valčíku, která zní v ústech Jeleny jako dojemná modlitba, mění se u Nikolaje I. v nechutně banální melodii. Tím, že skladatel vykresluje cara v plné nahotě jeho krutosti a despotismu, je ještě výrazněji podtržen velký historický význam hrdinských činů prvních ruských revolucionářů, kteří vstoupili odvážně do boje proti krutým silám reakce.

Ukázáním dvou protikladných táborů v ruské společnosti minulého století skladatel dosahuje velké historické pravdivosti. Atmosféru ruské dvorní společnosti nám předvádí plesová scéna, a to v tancích, jimiž Šaporin nava-

zuje na klasickou tradici ruské hudby. Ve druhém obraze, v barvitém výstupu cikánů, skladatel věrně zachycuje svérázný cikánský zpěv.

Mnohé významné detaily byly včleněny do opery během dvouleté spolupráce autorů „Děkabristů“ s vedoucími pracovníky Velkého divadla (dirigentem A. S. Melikem-Pašajevem, režisérem N. P. Ochlopkovem) i s hereckým souborem. Výsledkem této práce bylo obohacení opery o řadu nových postav a výstupů, které prohloubily dramaticčnost díla a posílily jeho hrdinský výraz. Ve značné míře k tomu přispěla postava Pestěla, která nebyla pojata do původního znění. Přestože to byl úkol nesnadný — vždyť již celá partitura opery byla vypracována — postava Pestěla organicky zapadla do celkové kompozice díla i do jeho hudební náplně. Velká Pestělova arie v závěru prvního obrazu, prodchnutá revolučním pathosem a ohnivým vlasteneckým citem navozuje hrdinsko-romantický styl opery.

Společně se spolupracovníky z moskevského Velkého divadla skladatel vytvořil nový závěr opery, v němž je zdůrazněna myšlenka o nesmrtelnosti činů a záměrů děkabristů, kteří vyburcovali k boji další pokolení ruských revolucionářů!

(Sovětské materiály, použité z programu Velkého divadla v Moskvě, přeložil Erich Falter. Fotografie jsou ze světové premiéry „Děkabristů“ na scéně Velkého divadla.)

J. A. Šaporin: Děkabristé. Program vydalo Státní divadlo v Ostravě. Sestavila H. Šimáčková. Výtvarná spolupráce Vl. Šrámek. Vytiskly Ostravské tiskárny, n. p., provozovna 02, Ostrava I, Hollarova 14. Cena 0,90 Kčs.

